CROSCENA

KROŚNIEŃSKA SCENA KULTURY

RCKP KROSNO Nr **140** luty 2016

1

2

3

4

ADAM DECOWSKI

Już mnie nie pytaj

Córce Angelice

Już mnie nie pytaj
czemu spadła gwiazda
i nocy nietoperz objął nas skrzydłami
musisz rozpocząć wędrówkę przez świat
który się dopiero narodził dla ciebie

Już nie pytaj
elementarz nie zna takich słów
to wszystko wyczytasz
w twarzach prostych ludzi

Pójdziesz twarzą pod wiatr
a spływające krople
wyżłobią koryta słonych rzek
I będziesz biegła
przez ośnieżone wzgórza
z soplem serca
w dłoniach
zatrzymasz się nagle
odwiniesz brudny bandaż śniegu
pod którym szara blizna ziemi
zacznie zarastać zielenią

A gdy odpoczniesz w cieniu jesiennego sadu
z pełnym koszem grzechów
naucz się jeszcze pokory
od spękanych drzew

ZESPÓŁ REDAKCYJNY CROSCENY LAUREATEM NAGRODY PREZYDENTA MIASTA KROSNA PIOTRA PRZYTOCKIEGO ZA WYBITNE OSIĄGNIĘCIA W DZIEDZINIE KULTURY W 2012 ROKU.

CROSCENA LAUREATEM HONOROWEJ NAGRODY LITERACKIEJ „ZŁOTE PIÓRO" 2010 PRZYZNANEJ PRZEZ ODDZIAŁ ZWIĄZKU LITERATÓW POLSKICH W RZESZOWIE ZA DZIAŁALNOŚĆ NA RZECZ PROMOCJI KULTURY I LITERATURY.

Na okładce: IV Kultura Wieków Dawnych - spektakl „Płoche miłostki Stańczyka", str. 2 - 1.Artystyczne Ferie z RCKP – Dzień ze Swingiem, 2. Krośnieńskie spotkania z podróżnikami – o podróży do Chin opowiadają Łukasz Grudysz (z prawej) i Stanisław Materniak, 3. Prezentacja książki w KBP *Jan Zych. Przywracanie pamięci*, autorzy Bożena Gruszka i Tadeusz Łopatkiewicz oraz prezydent Krosna Piotr Przytocki, 4. Wernisaż wystawy Fotoklubów *Karpatské obzory* z Humennego i *PAF 5,6* z Preszowa na Słowacji *Fot. J. Bryła, P. Fiejdasz, W. Turek*

W numerze:

3. Witryna RCKP
Konkurs Kolęd i Pastorałek
Pogranicza
Kultura Wieków Dawnych
Patrycja Domagalska-Kałuża
Jazz Band Ball Orchestra…
Robert Lenert
Polecamy

9. Rozmaitości
Krosno po raz drugi uczciło pamięć…
Anna Bryła
Poezja Marka Petrykowskiego w….
Jan Belcik
Krajobraz minimalny

12. Kolekcjonerstwo
Twórczość krośnieńskich artystów
na pocztówkach część IV
Zbigniew Więcek

13. Przeczytane

20. Poezja

22. Podium

24. BWA
Ryszard Horowitz – fotografie

25. CDS
Liceum Plastyczne w Mieście Szkła
Karolina Połomska

27. Muzeum Podkarpackie
Pejzaże naftowe w twórczości
Tadeusza Rybkowskiego
Anna Guz-Iwaniec

28. Piwnica PodCieniami
Krośnieńskie spotkania
z podróżnikami
Dorota Piwka

29. KBP
Czy krośnianie czytają?
Monika Machowicz

31. Konkursy

MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ JĘZYKA OJCZYSTEGO

21 lutego obchodziliśmy Międzynarodowy Dzień Języka Ojczystego. Został ustanowiony przez UNESCO w 1999 roku dla upamiętnienia wydarzeń w miejscowości Dhaka, obecnej stolicy Bangladeszu, w 1952 roku. Zginęło wówczas pięciu studentów, którzy domagali się nadania językowi bengalskiemu statusu urzędowego. Obchody Międzynarodowego Dnia Języka Ojczystego mają na celu podkreślenie różnorodności językowej świata, promocję wielojęzyczności, a także zwrócenia uwagi na liczbę języków zagrożonych i ginących. Naukowcy szacują, że w historii ludzkości istniało około 13 tysięcy języków. Jednak wraz z upływem wieków niektóre z nich zaniknęły. Obecnie na świecie używa się od 6 do 7 tysięcy. Dokładne ustalenie ich liczby utrudnia brak zgody wśród językoznawców, co do klasyfikacji niektórych języków jako odrębnych. Przeważająca część języków świata pozostaje w formie bezpiśmiennej.
Pierwsze obchody w Polsce zorganizowano jedenaście lat temu. Tegoroczne hasło Międzynarodowego Dnia Języka Ojczystego brzmiało: „Wysokiej jakości edukacja, język(i) nauczania a efekty edukacyjne". Podkreśla ono znaczenie języka ojczystego dla jakości edukacji i różnorodności językowej. Porusza również zagadnienie edukacji wielojęzycznej. Szacuje się, że polski jest językiem ojczystym około 45 milionów ludzi. w różnym stopniu zna go niemal 50 milionów ludzi na świecie. Sekretarz generalny Polskiego Komitetu do spraw UNESCO prof. Sławomir Ratajski mówi, że „że chronimy języki po to, by nie zagubić tożsamości kulturowej"

Konkurs Kolęd i Pastorałek Pogranicza

W XXV Konkursie Kolęd i Pastorałek Pogranicza wystartowało 60 solistów w czterech kategoriach wiekowych oraz 2 duety. 29 stycznia 2016 r. na scenie Regionalnego Centrum Kultur Pogranicza w Krośnie oprócz wykonawców z terenu powiatu krośnieńskiego wystąpili wokaliści ze Stryja i Borysławia na Ukrainie. Komisja artystyczna oceniała warunki głosowe, muzykalność, interpretację, dykcję oraz ogólny wyraz artystyczny.

NAGRODY

W kategorii klas I - III SP: I miejsce - Roksana Krupa, II miejsce - Maja Stadler, III miejsce - Magdalena Folta, Szybka Oliwia, wyróżnienia - Wiktoria Cetera, Jakub Kucharski

W kategorii klas IV- VI SP:I miejsce - Marcelina Gerlach, Karolina Pilecka, II miejsce - Oliwia Mielcarek, III miejsce - Magdalena Rygiel, wyróżnienia - Milena Zając, Julia Jaracz, Barbara Bużek, duet: Maja Gonet, Sandra Klara

W kategorii młodzieży gimnazjalnej: I miejsce - Aneta Aszlar, II miejsce - Karolina Kołacz, Marlena Szmyd, III miejsce - Paulina Pawluś, Anna Józefowicz, wyróżnienia - Solomia Juroca, Bożena Hamar, Sabina Mercik, Katarzyna Stachurska

W kategorii szkół ponadgimnazjalnych: I miejsca nie przyznano, II miejsce - Weronika Lechowicz i Natala Wlalaha, III miejsce - Paulina Węgrzynek i Piotr Korab, wyróżnienia - Marlena Rygiel, Patryk Krzysik, Adrian Frydrychowi.

fot. P. Matelowski

IV Odsłona Kultury Wieków Dawnych w Krośnie przeniosła nas w tym roku do czasów renesansu i wczesnego baroku. W pierwszym dniu (piątek) odbyła się lekcja artystyczna dla dzieci z udziałem instrumentalistów zespołu muzyki dawnej Filatura di Musica, którzy oprócz krótkich utworów z epoki renesansu zaprezentowali uczniom także kopie instrumentów historycznych: flety (traverso i podłużny), viola da gamba oraz klawesyn. Dzieci czynnie uczestniczyły w lekcji zadając i odpowiadając na pytania. Pomiędzy utworami muzycznymi dr Maria Molenda z Fundacji Nomina Rosae w bardzo interesujący sposób opowiadała o modzie renesansowej przygotowując również prezentację multimedialną.

Drugi dzień (sobota) przyniósł melomanom muzyki dawnej piękny koncert w wykonaniu zespołu Filatura di Musica. Koncert dofinansowany został ze środków Gminy Miasto Krosno. Jak relacjonuje Paweł Fiejdasz był to „przepiękny, delikatny i miły dla ucha koncert, który odbył się w krośnieńskiej Farze o godz. 19.00. Przed publicznością zaprezentował się zespół Filatura di Musica posługujący się odtworzonym z pietyzmem dawnym instrumentarium. Dzięki temu muzycy uzyskują brzmienie charakterystyczne dla danej epoki. W tym przypadku XVI i XVII-wiecznych utworów polskich kompozytorów".

Dr Marek Nahajowski (flecista zespołu i teoretyk muzyki) tak pisał o programie koncertu:

„XVI wiek to epoka paradoksów i wewnętrznych sprzeczności - czas rozwoju nauk i humanizmu, a jednocześnie okres kumulacji niepokojów społecznych i krwawych wojen religijnych, toczonych przez różne odłamy Chrześcijaństwa. Odrodzenie myśli antycznej w zakresie sztuk pięknych i literatury splatało się jednocześnie z kulminacją wyrafinowanej i intelektualnej polifonii, której naturalnym źródłem pozostawała muzyka tworzona pod auspicjami Kościoła Katolickiego. Mimo dominacji idiomu wokalnego,

w myśl estetyki epoki, właściwie każda kompozycja przeznaczona dla śpiewaków, mogła być wykonana z użyciem instrumentów, które dublowały lub zastępowały partie wokalne. Choć w epoce renesansu szczególnie preferowano tworzenie zespołów homogenicznych brzmieniowo, w II połowie XVI wieku do łask powróciły obsady bardziej zróżnicowane, łączące brzmienie śpiewu, instrumentów strunowych i dętych".

Program koncertu obejmował głównie repertuar religijny przeznaczony do wykonań domowych oraz prywatnych nabożeństw i modlitw, m.in. muzyczne opracowania Księgi Psalmów dokonane przez Mikołaja Gomółkę do sławnego tłumaczenia Jana Kochanowskiego oraz wyrafinowane motety łacińskie autorstwa Wacława z Szamotuł i Marcina ze Lwowa (Leopolity), tworzone w duchu polifonii franko-flamandzkiej i rzymskiej. Z utworów mistrzów europejskich usłyszeliśmy canzony Girolamo Frescobaldiego oraz świecką suitę instrumentalną na gambę solo angielskiego kompozytora Tobiasa Hume'a. Z polskich zabytków muzycznych zabrzmiały jeszcze: Canzona A 4 Andrzeja Rohaczewskiego, nadwornego organisty księcia Albrychta Władysława Radziwiłła. Był to utwór w stylu włoskim zachowany w tabulaturze pelplińskiej (1620 r), a także Cantate Domino*,* utwór pochodzący z tzw. Albumu Sapieżyńskiego, zabytku przechowywanego w bibliotece Litewskiej Akademii Nauk. Księga ta, w której oprawie widnieje herb Sapiehów, obok grawiur przedstawiających sceny z życia św. Franciszka mieści kilkadziesiąt utworów organowych i kilka wokalnych, według wszelkiego prawdopodobieństwa pochodzących z pierwszej ćwierci XVII wieku. W trzecim dniu imprezy (poniedziałek) odbyła się kolejna lekcja artystyczna tym razem dla młodzieży, w której oprócz prezentacji mody renesansowej dr Marii Molendy zaprezentował się Teatr Nomina Rosae, który przedstawił spektakl: „Płoche miłostki Stańczyka" – zabawną, niedługą opowieść o przygodach słynnego błazna. W spektaklu oprócz gry ak-

fot. P. Fiejdasz

Zespół Filatura di Musica, koncert w Farze

torskiej można było podziwiać elementy tańca renesansowego oraz piękne stroje dworskie z Fundacji Nomina Rosae Ogród Kultury Dawnej. Artyści zostali nagrodzeni gromkimi brawami, a szczególnie bliską postacią dla rozbawionej młodzieży okazał się Pan Głuptalski.
Coraz większe zainteresowanie Kulturą Wieków Dawnych, a także jej różnorodna oferta skierowana zarówno do dzieci, młodzieży jak i osób dorosłych, w szczególności melomanów kultury dawnej zachęca nas do dalszych działań i daje motywację, że warto organizować tego typu projekty, wysoce artystyczne, a zarówno edukacyjne, rozwijające wyobraźnię i kształcące młode pokolenia odbiorców naszej sztuki i dziedzictwa kulturowego.

Patrycja Domagalska-Kałuża

JAZZ BAND BALL ORCHESTRA – JAZZOWE WALENTYNKI

Za lasami za górami, w mieście Kraków, powstał zespół. Tak zaczynałaby się bajka o jedynym europejskim zespole jazzowym, który koncertując w kraju i poza jego granicami, wygrywając festiwal jazzowy za festiwalem trafia do Stanów Zjednoczonych i odnosi tam prawdziwie oszałamiający sukces. Na dodatek powstaje w USA, w Sacramento, oddany i bardzo prężny fan klub Jazz Band Ball Orchestra. Nie ma w tym jednak nic dziwnego biorąc pod u wagę poziom wykonawczy, jak i wyczucie stylu, jaki prezentują krakowscy muzycy. Koncert zespołu jaki miał miejsce 14 lutego 2016 w sali koncertowej Regionalnego Centrum Kultur Pogranicza był tego „nausznym" przykładem. Znakomite interpretacje standardów jazzu, fantastyczne własne stylizacje, perfekcja wykonawcza, idealnie wyważone aranżacje i wszechobecny swing to atuty tego artystycznego wydarzenia. Obecna na scenie od 1962 roku formacja udowodniła, że jazz jest jak znakomite wytrawne wino. Im jego rocznik starszy tym lepszy. Caravan, Summer Time, Take The A-Train to tylko niektóre z nieśmiertelnych tematów jakie zabrzmiały tego wieczoru w RCKP. Improwizacje poszczególnych muzyków skrzyły się od pomysłów melodycznych. Sekcja rytmiczna dała mistrzowską lekcję swinga. Czego chcieć więcej? Myślę, że tego by kolejny wykonawca, który pojawi się na naszej scenie zbliżył się do takiego kunsztu. Oj, nie będzie to proste.

Robert Lenert

POLECAMY

28 lutego, 16.00
„O Calineczce malutkiej dzieweczce"– Teatr Rabcio w Rabce
Rodzinny spektakl teatralny na zakończenie Artystycznych Ferii w RCKP

1 marca, 18.30
„Operetki czar" - Teatr Narodowy Operetki Kijowskiej - orkiestra, balet, chór.
W programie m.in. utwory J. Straussa, F. Lehara, G. Pucciniego. G. Rossiniego, G. Verdiego

3 marca, 11.00
Spektakl o żołnierzach wyklętych przygotowany przez młodzież Miejskiego Zespołu Szkół Nr 5 w Krośnie

6 marca, 17.00
KONCERT
CHARLESA RICHARDA - HAMELINA

fot. archiwum artysty

Na zdj. Charles Richard – Hamelin

Krośnieńska scena gościć będzie Charlesa Richarda - Hamelina, laureata II miejsca XVII Konkursu Chopinowskiego. Jego koncerty cieszą się popularnością, a w Polsce w 2016 roku ma zaplanowane cztery - w Warszawie, Częstochowie, Olsztynie i Krośnie. Ten niezwykle utalentowany młody pianista urodził się w Lanaudière (Quebec/Kanada). Kształcił się pod kierunkiem Paula Surdulescu, Sary Laimon, Borisa Bermana, André Laplante'a i Jeana Saulniera. W 2011 roku zdobył dyplom licencjacki na Uniwersytecie McGill, a w 2013 r. uzyskał magisterium w Yale School of Music. Był stypendystą obydwu tych uczelni. Laureat II nagrody Międzynarodowego Konkursu w Montrealu (2014) oraz III miejsca i nagrody specjalnej za najlepsze wykonanie sonaty Ludwika van Beethovena w Międzynarodowym Konkursie Pianistycznym Seulu (2014). W 2015 roku otrzymał prestiżową „Career Development Award" przyznawaną przez Women's Musical Club z Toronto. Koncertował z orkiestrami symfonicznymi Montrealu i Toronto, Koreańską Orkiestrą Symfoniczną, I Musici de Montréal. Uczestniczy w kanadyjskich festiwalach (Lanaudière, Orford, Ottawa Chamberfest, Montreal Chamber Music i Domaine Forget). Jest członkiem uznanego Trio Hochelaga. W Krosnie zagra: Nokturn H-dur op. 62 nr 1, Ballada As-dur op. 47, Polonez-Fantazja As-dur op. 61, Introdukcja i Rondo op. 16, 4 mazurki op. 33, Sonata h-moll op. 58.

8 – 18 marca
XXXVIII KROŚNIEŃSKIE SPOTKANIA TEATRALNE - WIOSNA 2016
Datę rozpoczęcia wiosennej odsłony XXXVIII Krośnieńskich Spotkań Teatralnych wybraliśmy nie przypadkowo na 8 marca czyli Dzień Kobiet. Zapraszamy na TESTOSTERON, błyskotliwa komedię o współczesnych mężczyznach, kiedy dla jednego z nich ślub, a właściwie sakramentalne „nie" usłyszane od wybranki, jest pretekstem do męskich analiz własnej natury. Spektakl zobaczymy w realizacji scenicznej krakowskiego Teatru Bagatela. Przedstawienie nie schodzi z afisza od wielu lat, a w pierwszym sezonie około 30 000 widzów obejrzało ponad 100 przedstawień! Sztuka Andrzeja Saramonowicza została wyróżniona na Festiwalu Talia w Tarnowie w 2003, i grana jest do dzisiaj na wielu scenach w Polsce i za granicą: na Słowacji, w Bułgarii, Czechach, Estonii i Turcji. Stambulska inscenizacja tego spektaklu uznana została za komediowe wydarzenie tureckiego sezonu teatralnego.

Po takiej dawce cokolwiek ciężkiego humoru, naszej publiczności należy się trochę liryki i stad wybór kolejnego spektaklu opartego na wierszach, dzienniku i listach Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej (14 marca) LILKA CUD MIŁOŚCI to obrazki z życia córki Wojciecha Kossaka, wybitnej poetyki, kobiety, którą rządzi pragnienie miłości. A jeśli miłość, to najlepiej wielka i namiętna. Oczywiście zakończona ślubem - najlepiej na Wawelu, z biciem w dzwony i piękną suknią, z orszakiem wspaniałych gości.
Pomysł Waldemara Śmigasiewicza fantastycznie zrealizowały wytrawne aktorki. Magdalenę Zawadzką widzimy we wspaniałej roli przewodniczki po stworzonym w przedstawieniu kobiecym świecie. Trzeba koniecznie zobaczyć z jaką finezją analizuje kolejnych mężów i amantów! Joanna Żółkowska wnosi w swoją postać sporą dawkę złośliwej inteligencji i humoru. Krystyna Tkacz śpiewa nowocześnie, dynamicznie, z charyzmą i energią. Świetnie partneruje im obdarzona scenicznym wdziękiem Afrodyta Weselak.

Na zdj. Magdalena Zawadzka, fot. archiwum AA. Didaskalia

Na zakończenie (19 marca) proponujemy KANDYDA Teatru Groteska, spektakl niezwykły, nawiązujący do tradycji ulicznego teatru jarmarcznego. Efektowne teatralne koncepty, barwne elementy scenograficzne i kostiumy, efekty parodystyczne, żart słowny i sytuacyjny oraz dynamiczna gra aktorów są źródłem żywiołowości i zabawnego charakteru przedstawienia. Spektakl wzbogacają satyryczne piosenki oraz grana na żywo i ciekawie zaaranżowana scenicznie muzyka.
„Kandyd czyli Optymizm" to jedna z najsłynniejszych powiastek filozoficznych, która odzwierciedla ówczesny światopogląd. Wieloznaczność treści umożliwia odniesienie dzieła do czasów współczesnych. Fabułą jest podróż głównego bohatera, podczas której demaskuje on naturę człowieka, normy społeczne, obyczaje, prawa moralne i systemy władzy. Opowieść o awanturniczych przygodach Kandyda ubarwia wątek miłosny-ciągłe rozstania i nieoczekiwane spotkania z ukochaną Kunegundą.
Tradycją Krośnieńskich Spotkań Teatralnych są spektakle rodzinne i również w tej edycji zapraszamy wszystkie pokolenia do wspólnej zabawy na przedstawieniu POWRÓT KRASNOLUDKÓW (13 marca). Krasnoludki to postacie nie tylko z bajek Walta Disneya, ale także z naszej, polskiej literatury. Ponad 100 lat temu ukazała się baśń Marii Konopnickiej „O krasnoludkach i o sierotce Marysi", w której pojawiło się liczne grono sympatycznych skrzatów. Co by było,

Kandyd czyli Optymizm, fot. archiwum Teatru Groteska

gdyby dawno temu jakaś tajemnicza postać przypadkowo uśpiła kilku krasnali, którzy po stu latach obudziliby się współcześnie, w dzisiejszym Krośnie?
Najmłodsi widzowie będą nie tylko widzami, ale także aktywnymi uczestnikami wydarzeń. Oczywiście, świetnie będą bawić się też rodziny, które towarzyszyć będą maluchom na przedstawieniu Teatru im. Ludwika Solskiego w Tarnowie.

Małgorzata Baranowska-Mika

do 8 marca
„Zdzisław Gil – Podkarpackie dwory" – wystawa fotografii
Autor – konserwator zabytków, artysta plastyk, regionalista, z zamiłowania dokumentalista i badacz architektury rezydencjonalnej. Na wystawie prezentowane są zabytkowe dwory z terenu dawnego województwa krośnieńskiego
Kromerówka, Biecz, ul. Kromera 3

13 marca, 18.00
Tristia – koncert wielkopostny
Wystąpią: Chór Mieszany „Sokół" z Frysztaka pod dyr. Magdaleny Wiśniowskiej, Alicja Płonka i Karolina Pawula – sopran, Małgorzata Busz Perkins - mezzosopran i Mateusz Gałuszka - organy
Kościół oo. Franciszkanów

18 marca, 19.00
Koncert Michała Bajora
Artysta obecny na scenie już ponad 40 lat zaprasza do wysłuchania tekstów Wojciecha Młynarskiego, które nagrał na dziewiętnastej w swojej karierze płycie „Moja miłość"

20 marca, 9.00 – 16.00
Kiermasz Wielkanocny
Coroczny kiermasz tradycyjnych potraw świątecznych i regionalnych, wyrobów rękodzieła artystycznego. Podczas kiermaszu ogłoszone zostaną wyniki XI Konkursu Plastycznego Wielkanocne Tradycje Pogranicza „Palma, Pisanka, Wieniec, Ozdoba świąteczna"

opr. ab

Krosno po raz drugi uczciło pamięć ofiar Holokaustu

Międzynarodowy Dzień Pamięci o Ofiarach Holokaustu to święto ustanowione w 2005 roku przez Zgromadzenie Ogólne ONZ , aby uczcić pamięć ofiar pochodzenia żydowskiego zamordowanych w czasie II wojny światowej przez nazistowskie Niemcy. Datę obchodów wyznaczono na 27 stycznia, rocznicę wyzwolenia obozu Auschwitz-Birkenau.

Krośnieńskie uroczystości odbyły się 25 stycznia 2016 roku. Na cmentarzu, przy zbiorowej mogile żydowskich ofiar zbrodni hitlerowskich odmówiono modlitwę. Uczestniczyli w niej przedstawiciele społeczności żydowskiej, władz samorządowych i mieszkańcy miasta. Złożono także kwiaty pod tablicą upamiętniająca żydowskich mieszkańców Krosna i okolic. Tablica w trzech językach - hebrajskim, polskim i angielskim – znajduje się w miejscu getta żydowskiego przy ul. Franciszkańskiej 9, obecnie Zakład Optyczny Goneta. Została odsłonięta w ub. roku przez prezydenta Krosna Piotra Przytockiego i wnuczkę przedwojennego radnego Abrahama Munza - Margalit Goldstein.

W programie tegorocznych obchodów znalazły się także: prezentacja książki „Dzieje społeczności żydowskiej powiatu gorlickiego podczas okupacji niemieckiej 1939 - 1945" autorstwa Michała Kalisza i Elżbiety Rączy, debata oksfordzka oraz wykład prof. Szewacha Weissa: „Ludzie i miejsca...". Całodzienne uroczystości zakończył spektakl muzyczny „Mazl tov" w reżyserii Gołdy Tencer w wykonaniu artystów Teatru Żydowskiego im. Estery Racheli i Idy Kamińskich w Warszawie, wystawiony w Regionalnym Centrum Kultur Pogranicza.

Gościem honorowym krośnieńskich obchodów był Szewach Weiss, wykładowca akademicki, przewodniczący Knesetu, ambasador Izraela w Polsce (2001 – 2003), a przede wszystkim świadkiem tragicznej zagłady Żydów. Urodził się w Borysławiu (obecnie Ukraina) w Galicji, i to właśnie z Galicją wiążą się wspomnienia straconego dzieciństwa. To była jak powiedział pierwsza Ojczyzna, a tej nigdy się nie zapomina. Szewach Weiss przyjechał do Krosna na zaproszenie Stowarzyszenia „Czyń dobro mimo wszystko"

Anna Bryła

Na zdj. Szewach Weiss,
fot. W. Zimmermann-Szubra

Poezja Marka Petrykowskiego w Mielcu i Rymanowie

Miejska Biblioteka Publiczna w Mielcu gościła 6 lutego br. krośnieńskiego poetę Marka Petrykowskiego, członka Klubu Literackiego RCKP, autora dwóch tomików „Cytrynowo" (2012) i „Muzeum Złotych Rybek" (2015). Współorganizatorem tego spotkania była mielecka Grupa Literacka „Słowo", która stawiła się licznie, wraz ze swym sternikiem Zbigniewem Michalskim. Spotkanie było okazją do podsumowania dorobku Petrykowskiego, zwłaszcza utworów z jego drugiego tomiku w recytacji Barbary Augustyn i Stefana Żarowa. Prezentacji artystycznej autora towarzyszył wernisaż realistycznych obrazów Marzeny Sasor i akompaniament trio skrzypcowego z PSM im. M. Karłowicza w Mielcu.

Na zdj. od prawej Marek Petrykowski i Stefan Żarow, fot. M. Petrykowska

Kolejne spotkanie z Markiem Petrykowskim odbyło się 18 lutego w Rymanowie. Organizatorem był hotel i restauracja Jaś Wędrowniczek. Wieczór w stałym cyklu „Czwartkowe Spotkania Literackie" prowadziła Marta Pelinko. Jednym z elementów dyskusji nad poezją Marka Petrykowskiego stał szkic krytyczny Radovana Brenkusa który ukazał się właśnie w „Gazecie Kulturalnej", podejmujący „wielowymiarowość tej poezji, zwłaszcza na płaszczyźnie mitycznej„ gdy myślowa treść nie bywa mu obojętna a poetycka refleksja nosi znamiona krytyki". Spotkanie zakończyła dyskusja nad ostatnimi wierszami poety, ale także nad jego próbką inicjacyjnej, ingerującej w czasy kształtowania się wrażliwości, prozy.

Jan Belcik

Krajobraz minimalny

Do 1 marca 2016 roku w Domu Fotografii w Krośnie oglądać można zbiorową wystawę fotografów z Rzeszowskiego Stowarzyszenia Fotograficznego zatytułowaną „Krajobraz minimalny", przygotowaną wspólnie z Fundacją im. Jana Grudysza.

Krajobraz minimalny ma w sobie coś z haiku, japońskiej poezji, która w minimum „materii słownej" zawiera maksimum treści i wrażeń. Haiku często jak i krajobraz minimalny autorów z Rzeszowa ma w sobie dużo humoru i zbliża się w swojej formie do fraszki, żartu z formy, czasem treści, jest pewnego rodzaju mrugnięciem oka do widza „umówmy się, że tu jest polana, oto... łąka i drzewo" utworzone z kresek w czerni i bieli.

Fotografie z cyklu „Krajobraz minimalny" zbliżają się niejednokrotnie do grafiki, która jest czasem budowana przez geometrię elementów, zwyczajnych codziennych, banalnych, ale przez kadr uchwycony w abstrakcyjnej, geometrycz-

fot. Małgorzata Koszorz

nej formie. Ci, którzy znają tajniki „rzutów kreślarskich" znajdują w nich szczególne upodobanie. Często krajobraz minimalny jest krajobrazem bardzo samotnym. Tym, co przebija się z obrazu jako pierwsze wrażenie jest cisza, która potęguje „osobność" występujących na zdjęciu form, ich znikomość, ulotność, czasowość..., ale nigdy nie przypadkowość. To właśnie istnienie tej postaci, szczegółu, detalu jest sensem otaczającej go „pustki". Czasem też krajobraz minimalny jest jak zapis pamięci z bliskiego sercu miejsca, pamiętamy tylko szczegół, jeden ale najważniejszy. Czasem jest to element świata, forma, która przykuwa całą naszą uwagę, a bogactwo świata stworzonego milknie wobec detalu. Takimi i podobnymi wrażeniami utrwalonymi podczas ćwiczeń równowagi kadru wypełnionego pustką i detalem, wypatrzonego mniej lub bardziej przymrużonym okiem prezentujemy Szanownej Publiczności podczas wystawy w Domu Fotografii w Krośnie.

fotografowie z RSF

KOLEKCJONERSTWO

Twórczość krośnieńskich artystów na pocztówkach część IV

Ksawery Franciszek Daniszewski (1858 – 1922) – artysta malarz, nauczyciel rysunków w Krajowej Szkole Tkackiej w Krośnie i Szkole Realnej w Krośnie. K.F Dunikowski urodził się w Niemstowie koło Ciechanowa. W latach 1881-1884 studiował malarstwo w Krakowie na Akademii Sztuk Pięknych, a następnie w Wiedniu na podobnej uczelni. Po studiach mieszkał w Krakowie, aż do czasu przeprowadzki do Krosna w 1889 roku. Daniszewski odegrał dużą rolę w rozwoju naszego miasta, wiele z jego prac plastycznych zdobi Krosno do dzisiaj, pomimo tego, że większość z nich uległa zniszczeniu w czasie I i II wojny światowej. Kilka jego obrazów znajduje się w krośnieńskim muzeum, są to portrety i sceny rodzajowe, które przedstawiają miasto na przełomie XIX i XX wieku.
Do dzisiaj możemy podziwiać piękny sgraffitowy frez na budynku dawnego

Kasyna Miejskiego i Towarzystwa Zaliczkowego przy ul. Kapucyńskiej 1. Przedstawia on sceny związane z tkactwem i kopalnictwem naftowym na tle krajobrazu karpackiego oraz portrety Tytusa Trzecieskiego, Karola Klobassy i Ignacego Łukasiewicza. Innym wielkim dziełem Daniszewskiego jest polichromia Kościoła Farnego w Krośnie wykonana w latach 1899-1910.

Oprócz nauczania w szkołach bardzo ważnym źródłem utrzymania artysty był założony przez niego Zakład Artystyczno-Malarski i Fotograficzny „Sztuka". Z jego inicjatywy powstało w 1908 roku Towarzystwo „Sztuka". Daniszewski udzielał się aktywnie w krośnieńskim „Sokole" – lata 1899 – 1914.

Artysta projektował tkaniny, dywany, gobeliny itp. Opracował „Wzory dla tkactwa krajowego, wydane we Lwowie w 1905 roku.

Symboliczny był wkład Ksawerego Daniszewskiego dla krośnieńskiej filokartystyki, znana jest zaledwie jedna pocztówka, w której wykorzystano rysunek artysty. Wydana nakładem Komitetu Ochronki w Krośnie, przynosiła zyski dla budującej się nowej placówki opiekuńczej.

Pocztówkę wydrukowano na święta Bożego Narodzenia. Przedstawia dwa różne motywy przedzielone choinka wigilijną, chociaż tematyka jedna: tragedia polskiej kongresówki. Na wojnę rosyjsko-japońską zaciągnięto również polskich żołnierzy. W wieczór wigilijny żołnierz konający w śniegach Mandżurii, a w Królestwie opłakująca go matka z żoną i dzieckiem. Rok 1904.

Zbigniew Więcek
pocztówka ze zbiorów autora

Pocztówka z roku 1904 wydana nakładem Komitetu Ochronki w Krośnie na podstawie rysunku K.F. Daniszewskiego

PRZECZYTANE

Andrzej Gałowicz jest autorem kilkudziesięciu publikacji naukowych, m.in. o poezji J. Rostworowskiego, B. Obertyńskiej, Z. Rumla, J. Kurowskiej, J. Darowskiego, J. Tulika, a także książek „Twórczość poetycka Jana Rostworowskiego". Publikował m.in. w „Dunajcu", „Ruchu Literackim", „Polonistyce", „Frazie", „Zeszytach Naukowych UR" oraz w prasie polonijnej. Mieszka i pracuje w Krośnie, obecnie jako polonista w I LO w Krośnie. Autor tak wprowadza czytelnika w treść słowami: *„(...)Z tego dystansu i zachwytu materią od zawsze przybierającą podobny kształt powstały te „durno śmieszki"(...), by uśmiechnął się czytelnik i starszy, i młodszy, odnajdując w lekturze znajome treści. Sytuacje i bohaterowie są bowiem kompilacją różnych różności, a nie artystycznym donosem na konkrety, no może poza kilkoma zasłużonymi „przypadkami".*
Wydawnictwo „Sorus" z Poznania, 2016

Książka pod redakcją Anny Landy, Bożeny Bidnik i Krystyny Kogut dedykowana jest wszystkim, których los złączył z Chórem „Echo": byłym i obecnym dyrygentom, chórzystom, muzykom, miłośnikom śpiewu chóralnego i wiernej od lat publiczności. Autorki starały się zamknąć na kartach siedemdziesięcioletnią historię chóru, ale z cała pewnością nie zdołały wyczerpać tak szerokiego tematu. 70 lat w historii to krótki, a zarazem długi czas. (..) Gdy zaglądamy do kronik chóralnych, gdzie pierwsze wpisy miały miejsce w 1946 roku i patrzymy wstecz, zastanawiamy się nad przeszłością chóru „Echo", przeszłością pisaną wyśpiewanymi melodiami, liczona koncertami i zdobytymi laurami, mnogością nazwisk i wydarzeń – czytamy we wstępie
Wydawnictwo Ruthenus, Krosno 2015

KULTURA WIEKÓW DAWNYCH

fot. P. Fiejdasz

XXV KONKURS KOLĘD I PASTORAŁEK POGRANICZA

fot. P. Matelowski

JAZZOWE WALENTYNKI - JAZZ BAND BALL ORCHESTRA

fot. P. Fiejdasz

TANIEC MYŚLI - SPEKTAKL DYPLOMOWY KAROLINY ROGALI

fot. P. Matelowski

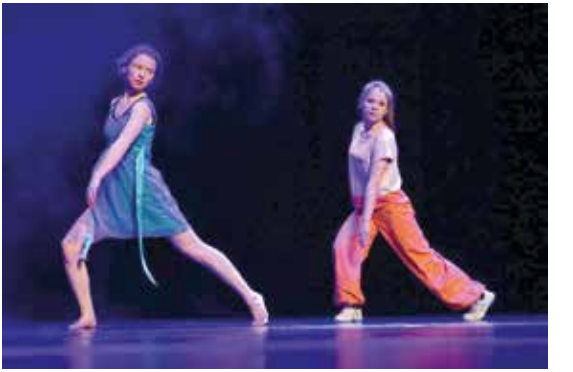

Na 74 kolorowych stronach nowego numeru... Krajobrazy znaleźć można wiele informacji kulturalnych o wydarzeniach ostatniego czasu, poznać życiorysy twórców i ludzi związanych z działalnością kulturalną. Są też wspomnienia znanych podkarpackich twórców, którzy już od nas odeszli, a godni są zapamiętania, jak chociażby Julian Przyboś. Można zapoznać się z bogatym kalendarium zdarzeń literacko-artystycznych proponowanych przez Oddział Związku Literatów Polskich w Rzeszowie. Nie brakuje też akcentów krośnieńskich - wydanie przez RCKP almanachu poetyckiego „Słowo o wielu twarzach" oraz podkreślenie roli Crosceny, która wiele miejsca poświęca kulturze i sztuce swojego regionu. W tym wydaniu znajdziemy również obszerny przegląd twórczości podkarpackich poetów i plastyków. Redaktorem literackim jest Mieczysław Łyp.
Wydawca O/ ZLP w Rzeszowie, 2016

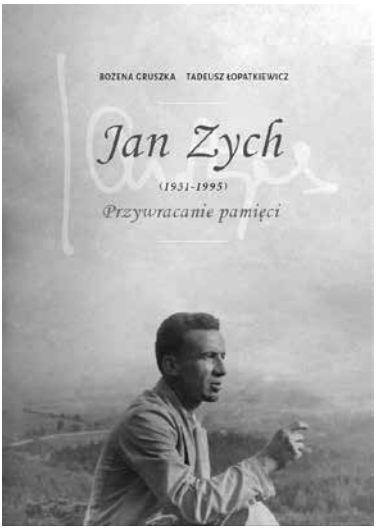

Książka stanowi pierwszą na gruncie polskim biografię literacką Jana Zycha, wybitnego poety i tłumacza. Dwudziesta rocznica jego śmierci stała się okazją do przypomnienia sylwetki i literackich dokonań, a także podjęcia badań nad biografią twórcy, wywodzącego się z Korczyny pod Krosnem. Pierwszy z esejów, składających się na zawartość książki, podejmuje temat związków rodzinnych poety, ścieżek jego edukacji w krośnieńskich szkołach, pierwszych fascynacji poetyckich i szkolnej miłości. Jej śladem jest 20 – po raz pierwszy opublikowanych – nieznanych wierszy Zycha, stanowiących w istocie niezwykle interesujące i wzruszające juwenilia poety. Kolejne eseje poświęcone są krakowskim i meksykańskim kolejom losu Zycha („Z Korczyny w świat"), ponadto wstępnej analizie jego twórczości poetyckiej („W kręgach i labiryntach poezji Jana Zycha"). Cenne dopełnienie książki stanowi „Kalendarium życia i twórczości Jana Zycha", a także bibliografie, obszerny aneks źródłowy i dwa indeksy.
Wydawnictwo Ruthenus, Krosno 2016

JÓZEF JANOWSKI

Pod znakiem wagi

Urodziłem się pośrodku ciszy
rozpłatanej na dwoje moich rodziców,
podróżnych ku pierwszemu słowu.

Między burzami rąk
zasiałem miejsce jeszcze bezimienne,
ledwo ogniwo krzyku
i echo na pniu odcięte
z języka niepewności
z zapatrzenia.

Od gwiazdy do gwiazdy,
skąd pochodzi głos
i rośnie w zenicie,
świat materialny
ma i nie ma znaczenia.

Moje gwiazdy jak radiostacje,
jak bramy otwarte na wieczny byt,
na grzmot białych myszołowów
i dzikich odlatujących gęsi.

Katorgi moje, pożogi moje,
we Wszechwiedzy,
w bezczas.

BRONISŁAWA BETLEJ

Pytania

Zapytaj kamienia
po której stronie grzech
Jeżeli winą jest
upartość

Siły coraz mniej
więc gdzie jest brzeg
na opr. ab, wt. którym mam złożyć
własny życiorys

MARYLA KANTOR

Dom i mieszkania

Moi dziadkowie mieli dom.
Prawdziwy, drewniany, ciepły – jak
to na wsi,
gdzie pory roku są na wyciągnięcie
reki.
Na twarzy mróz, deszcz, słońce.
Łzy chowa się pod poduszką,
A słowa wysyła się ludziom.
Ja mam mieszkanie pełne książek,
kwiatów,
Zegarków, muzyki i światła.
Musi być dużo światła i zegarków.
Gdy w ciszy chodzi zegar, nie ma
już ciszy.
A we mnie jest muzyka.

KRYSTYNA KULMAN

My

Jak straceńcy
odlatujemy w przestworza
by móc na chwilę
cieszyć się życiem

Odgadujemy lot
wiatru szept chwili
patrzymy w oczy
pożądliwie bratkom

Milczymy coraz
częściej w gwarze
łagodzimy spojrzenie
dziką trawą

I jeszcze - jesteśmy

AGNIESZKA RYBICKA

* * *

Jestem jak kot.
Dzika.
Nieoswojona.
I zawsze
(to tylko moje zdanie)
Chodzę swoimi drogami.
Nie mam tylko
Zielonych oczu
(a szkoda).
Ale i kot
czasem
da się pogłaskać
choć pod włos.

MAŁGORZATA SIKORA

Anielo

u mnie dzień jak co dzień
czasami pęka żarówka od nadmiaru
światła? przed oczami wspomnienia
kalejdoskop wyostrza
szkiełka różnobarwne tło

nie mam siły
drzwi stają się symbolem zamknięcia
kolejnego etapu na zawsze

i będzie cię coraz mniej
będziesz bardziej milczeć odchodzić
dalej o kolejne kroki przypominać

jakby wciąż się ktoś oddalał
a inny ktoś chciałby się za mnie modlić
zbawić umyć nogi i wylać
brudną wodę z miski
na podwórze

ANNA ZIEMBA – LONC

Lampa
Teraz czuję
że się rozpadam
na kawałki
jak lampa stłuczona

Nigdy już
nie zaświecę jasno
w moim życiu
nic się nie dokona

Będę tylko
jednym
z miliona
okruchem porcelany

który wierzy
że kiedyś
znów będzie
w lampę zaczarowany

EWA ZAJDEL

Oczekiwanie na świt

Odejście
W niedzielne popołudnie
Niespodziewanie
Szybko – zbyt szybko
Nadeszła zima
Pozostała
Noc bez marzeń
Pozostało
Oczekiwanie na świt
Ale
Na pewno
Jednak
Zawsze
Zaglądasz do mojej wyobraźni.

opr. W. Turek

Bluesowa czołówka

Ogólnopolski kwartalnik Twój Blues uznawany za jedno z najbardziej wpływowych i opiniotwórczych polskich źródeł informacji o bluesie, co roku ogłasza ankietę Blues Top, w której czytelnicy wybierają najlepszych w kilkunastu kategoriach (osobowość, zespół, wokalistka, wokalista, odkrycie, harmonijkarz, gitarzysta, pianista, instrumentalista, płyta, wydarzenie, fotografik i publicysta). W rankingu Blues Top 2015 na wysokich pozycjach znaleźli się muzycy krośnieńskiego zespołu Los Agentos. W kategorii harmonijkarz roku szóste miejsce zajął lider zespołu **Robert Lenert**, a ze swoim tekstem „Samuraj Blues" znalazł się na dwunastym miejscu w kategorii tekst roku. W kategorii instrumenty różne **Andrzej Serafin** zajął piątą pozycję. Natomiast w dziedzinie wokalistka, siódmą pozycję zajęła **Bożena Mazur.**

fot. P. Fiejdasz

Nieustająca passa medalowa fotografika Tomasza Okoniewskiego

Od początku roku otrzymał Złote Medale: Amerykańskiego Towarzystwa Fotograficznego, Międzynarodowego Związku Artystów Fotografików, Związku Serbskich Fotografów, Złoty Medal Salonu w Bośni i Hercegowinie (Tuzla) i na Międzynarodowym Salonie Fotografii w Serbii -Aleksinac, Srebrny Medal Krajowy w Macedonii, Związku Czeskich Artystów Fotografików w Międzynarodowym Salonie Fotografii oraz Amerykańskiego Towarzystwa Fotograficznego. W kategorii brązowej otrzymał medal Międzynarodowego Związku Fotografików Chin, Międzynarodowego Związku Artystów Fotografików na

Międzynarodowym Salonie Fotografii w Irlandii. Znalazło się też sporo honorowych wyróżnień: w Międzynarodowym Salonie Fotografii w Serbii- Kragujevac, w Macedonii – Kumanovo, od Związku Serbskich Fotografów, dwa wyróżnienia honorowe PCA - Photo Club Arizona (Cacak - Serbia) i na Międzynarodowym Salonie Fotografii (Three Country: Romania, Macedonia, Serbia), Międzynarodowym Salonie Fotografii Serbia - Cypr – Turcja oraz w Bośni i Hercegowinie. Tomasz Okoniewski jest członkiem Fotoklubu RCKP, a w styczniu br. został przyjęty w poczet Artystów Fotografików Fotoklubu RP.

Bardzo dobre efekty muzykowania zespołowego

Kształcenie w szkole muzycznej to nie tylko trud ćwiczenia ale także przyjemność i radość grania, a zwłaszcza w zespole. Zapewniają o tym członkowie Zespołu Kameralnego w skład którego wchodzą; **Weronika Dubiel- fortepian, Franciszek Trybus – flet, Kacper Sajdak i Tymoteusz Kuschel- saksofony, Ignacy Gęsiak- trąbka z klasy Tadeusza Półchłopka** z Zespołu Szkół Muzycznych im. I. Paderewskiego w Krośnie. Zespół daje rocznie kilkanaście koncertów dla szkół podstawowych i średnich oraz koncerty towarzyszące imprezom takim jak, m.in. wystawa fotografii w Regionalnym Centrum Kultur

fot. archiwum ZSM

Pogranicza, promocja książki o Iwli, akcja Cała Polska Czyta Dzieciom w Krośnieńskiej Bibliotece Publicznej, Koncert Noworoczny Miejskiej Orkiestry Dętej w RCKP i inne. W grudniu 2015 r. młodzi kameraliści otrzymali wyróżnienie na XVI Międzypowiatowym Konkursie Kultury Muzycznej w Sokołowie Małopolskim, a w prestiżowych dla szkół muzycznych przesłuchaniach Centrum Edukacji Artystycznej uzyskali jedną z najwyższych punktacji.

Uznania dla poetki

Poetka **Maria Stefanik** z Żarnowca, należącą do Klubu Literackiego RCKP zdobyła III nagrodę w VII Ogólnopolskim Konkursie Literackim Ziemi Lubelskiej im. Józefa Łobodowskiego poświęconym tematyce wschodniego pogranicza narodów i kultur. Otrzymała również wyróżnienie w kategorii poezja w IX Ogólnopolskim Konkursie Literackim w Przasnyszu pod hasłem: z przypowieści jedno proste słowo, inspirowanym ewangelią oraz uczczeniem 10 rocznicy śmierci Jana Pawła II oraz 100 rocznicy urodzin ks. Jana Twardowskiego. Należy również dodać, że poetka uczestniczyła w wielu spotkaniach organizowanych przez rzeszowski oddział ZLP, popularyzując swoją a zarazem regionalną twórczość literacką.

opr. ab, wt

BIURO WYSTAW ARTYSTYCZNYCH

12 lutego - 11 marca
Ryszard Horowitz – fotografie

Ryszard Horowitz urodził się w 1939 w Krakowie. Jako polski fotografik tworzący w Stanach Zjednoczonych został prekursorem komputerowego przetwarzania fotografii. Jest współzałożycielem amerykańskiego Stowarzyszenia Fotografików Reklamowych APA.
W czasie drugiej wojny światowej został osiedlony w getcie krakowskim, następnie więziony w obozach koncentracyjnych. Ocalał z niemieckiego obozu koncentracyjnego Auschwitz-Birkenau, będąc jednym z najmłodszych, którzy go przeżyli i najmłodszym z ponad tysiąca uratowanych dzięki staraniom Oskara Schindlera. Po wojnie został odnaleziony przez matkę, która rozpoznała go na jednym z kadrów wyświetlanego w Kra-

Ryszard Horowitz Renegfish, 2002

kowie rosyjskiego filmu propagandowego.

Ryszard Horowitz ukończył krakowskie Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych. Studiował w Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie. w 1959 roku wyjechał do Nowego Jorku. w Stanach Zjednoczonych kształcił się w Pratt Institute. Był asystentem Richarda Avedona, pracował z różnymi agencjami, m.in. jako dyrektor artystyczny Grey Advertising. w 1967 założył własną agencję fotograficzną specjalizując się w fotografii reklamowej i wydawniczej.

CENTRUM DZIEDZICTWA SZKŁA

do 15 maja
„Liceum Plastyczne w Mieście Szkła. Wystawa nauczycieli Liceum Plastycznego w Krośnie i absolwentów- artystów szkła"

To ważne wydarzenie w artystycznym i kulturalnym życiu miasta i jego mieszkańców. Liceum Plastyczne jest bowiem od przeszło 30 lat silnie związane z regionem (najpierw placówka mieściła się w Miejscu Piastowym) i samym Krosnem. Kształci plastyków, jest kulturotwórczą i artystyczną kuźnią, szczyci się silną, aktywną w dziedzinie plastyki, kadrą pedagogów-artystów. Na wystawie zobaczyć będzie można prace obecnych i byłych pracowników szkolnej sekcji

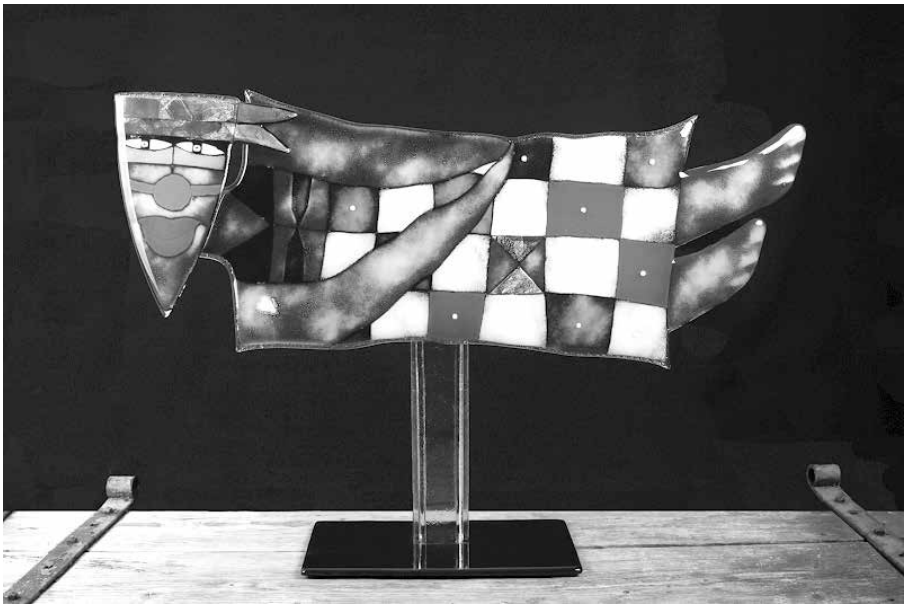

Maciej Habrat, Miss - Circus, tech. szkło, fusing

przedmiotów artystycznych popularnego „Plastyka" oraz absolwentów szkoły – artystów pracujących w szkle. Z uwagi na specyfikę CDS wybrano właśnie tych absolwentów, którzy reprezentują nowe spojrzenie na szkło, jako materię artystycznego wyrazu.

O tej nowej „funkcji" szkła tak pisze w katalogu wystawy Piotr Wójtowicz, kierownik sekcji przedmiotów artystycznych w Liceum Plastycznym w Krośnie: *„warto zaznaczyć, że nie tylko zewnętrzne postrzeganie szkła, ale też odkrywanie go przez samych artystów jako tworzywa dającego im swobodę nieskrępowanej wypowiedzi, pozwalającej odnaleźć w jego niepowtarzalnych cechach strukturalnych potencjału do kreowania autonomicznych, przestrzennych czy malarskich artefaktów to tradycja stosunkowo niedawna. Ma ona swój początek i rozkwit w secesyjnej epoce przełomu wieków XIX i XX i towarzyszącej jej modernistycznej rewolucji w sztuce. Wszyscy zaproszeni do wystawy „artyści – absolwenci", zdają się do tego sposobu myślenia nawiązywać. Co więcej, dzięki stosowaniu przez nich „modernistycznej strategii", podkreślającej rolę indywidualnych artystycznych zdobyczy, możliwa jest do odczytania także przez nas, odbiorców, ich odmienna w każdym przypadku niepowtarzalna wizja".*

Twórczość wielu byłych i obecnych pedagogów Liceum Plastycznego, choć kilkakrotnie prezentowana na wystawach zbiorowych i indywidualnych, ze wszech miar zasługuje na szerokie upowszechnienie. Zaprezentowane w CDS prace, różnorodne stylistycznie i gatunkowo, tworzą bogaty świat artystycznych wizji i wzruszeń. W ten szeroko rozpostarty wachlarz narracji snutych za pomocą rozmaitych „mediów" doskonale wpisuje się sztuka „opowiedziana" szkłem – materią kruchą, trudną i piękną.

Karolina Połomska

MUZEUM PODKARPACKIE

luty – kwiecień

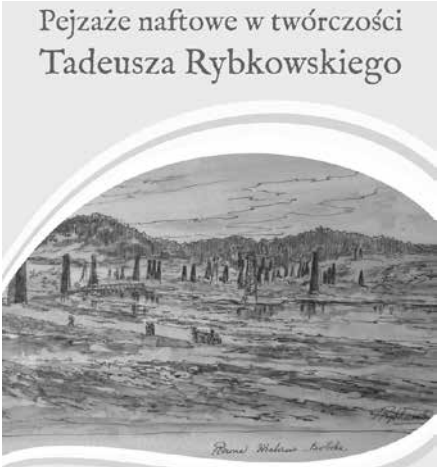

Tadeusz Rybkowski - malarz, rysownik, pedagog i publicysta ur. w Kielcach w 1848 roku, zmarł we Lwowie w 1926 r. Do Szkoły Realnej, następnie do gimnazjum uczęszczał w Kielcach. Po roku nauczania w prywatnym Instytucie Hermana Hillera w 1868 r. wyjechał do Warszawy, gdzie studiował na Wydziale Fizyczno-Matematycznym Szkoły Głównej. W latach 1873-75 kształcił się w krakowskiej Szkole Sztuk Pięknych pod kierunkiem Władysława Łuszczkiewicza i Feliksa Szynalewskiego. W latach 1875-77 kontynuował naukę w wiedeńskiej akademii pod kierunkiem m.in. Karla Wurzingera oraz prywatnie u Leopolda Löfflera. Uczył się także u Ferdinanda Laufbergera w Kunstgewerbeschule des Österreichisches Museums i u Hansa Makarta. Od 1878 r. miał własną pracownię w Wiedniu, ciągle kształcąc się w czasie podróży artystycznych do Włoch, Monachium, Drezna, Berlina, na Węgry, do Wenecji i Monte Carlo. W czasach wiedeńskich wyjeżdżał również co roku, na dwa miesiące do Galicji „aby świeżymi motywami zapełnić tekę na zimę". W 1893 r. osiadł na stałe we Lwowie, gdzie założył prywatną szkołę malarstwa dla kobiet. Był również wykładowcą malarstwa dekoracyjnego w Państwowej Szkole Przemysłowej. Malował olejno i akwarelą. Jego obrazy cechuje doskonałość rysunku i dbałość o szczegóły oraz „uboga skala zimnych przeważnie i twardych barw". Uprawiał także malarstwo ścienne, wykonywał ilustracje do czasopism. W jego dorobku dominują sceny rodzajowe, obrazy z życia wsi, sceny z polowań, a zwłaszcza jarmarki. Wielokrotnie podejmował tematykę wojenną i legionową. Zafascynowany folklorem huculskim, malował portrety Hucułów i górali. Jego etnograficzne zainteresowania znalazły swe odbicie we współpracy z Oskarem Kolbergiem. Ilustrował również rodzajową tematykę żydowską i ukraińską, malował też sceny z literatury oraz batalistyczne obrazy historyczne. Tworzył widoki architektury, ulic i placów miast oraz pamiątkowe albumy, dyplomy i tzw. adresy. Malował wachlarze, projektował witraże, plakaty, ekslibrisy, a nawet pocztówki. Swoje prace wystawiał w kraju i za granicą. Jego dzieła znajdują się w zbiorach muzeów i galerii w Polsce, za granicą oraz w kolekcjach prywatnych.

Ekspozycja 17 prac Tadeusza Rybkowskiego znajdujących się w zbiorach Muzeum Podkarpackiego w Krośnie, jest okazją do zapoznania się z malarstwem o tematyce naftowej z terenu Borysławia, Tustanowic, Wietrzna, Równego, Bóbrki, Ratoszyna i Lipinek. Prezentowane dzieła pochodzą z lat 1875, 1894, 1897, 1906 -1909 i 1923.

Anna Guz – Iwaniec

MUZEUM RZEMIOSŁA - Piwnica PodCieniami

Krośnieńskie spotkania z podróżnikami

W lutym, w ramach spotkań z podróżnikami odbyła się prelekcja Stanisława Materniaka i Łukasza Grudysza „Jedwabnym Szlakiem z Krosna do Chin". Opowiadali o trwającej ponad dwa miesiące wyprawie do Chin. Wyruszyli w czerwcu 2015 roku, załadowanym po dach samochodem Land Rover Defender. Wyposażeni w mapy, kompas i GPS, ale bez wczytanych map Chin, Mongolii i Syberii…. Szybko okazało się jednak, że krośnieńska załoga radzi sobie dobrze przy wyborze drogi, bo… myśli. Trasa wyprawy wiodła przez Polskę, Litwę, Łotwę, Rosję, Kazachstan, Kirgistan, Chiny, Mongolię, Rosję i Ukrainę. Podróżnicy przejechali starożytny Jedwabny Szlak, ponad 26 tysięcy km, po drogach i bezdrożach Europy i Azji. We wszystkich mijanych krajach, w szczególności w Chinach, jako europejscy turyści we własnym samochodzie, wzbudzali wielkie zainteresowanie. Jednak, aby poruszać się po tamtejszych drogach musieli zdobyć chińskie prawo jazdy i chińskie dokumenty samochodu. Udało się im dokonać niemożliwego, bez żadnych awarii auta objechali pół świata. Zwiedzali i odkrywali dzikie przestrzenie Azji środkowej, pustynie, stepy, góry, zabytki Jedwabnego Szlaku, także wiele wspaniałych miast, w tym jedno z najpiękniejszych w Chinach - Pingyao.

Stanisław Materniak - z zamiłowania zapalony podróżnik, odwiedził wszystkie kontynenty, za wyjątkiem Australii,

fot. Ł. Grudysz

pokonując dziesiątki tysięcy kilometrów samochodem i nie tylko…, fotograf, dokumentujący nasz świat w cyklu „Ziemia planeta ludzi", na co dzień kieruje Krośnieńskim Przedsiębiorstwem Budowlanym w Krośnie S.A.

Łukasz Grudysz – filmowiec, fotografik, podróżnik i fascynat kultury karpackiej i nieco dalej – bałkańskiej. Swoje pasje i fascynacje kulturowe zręcznie miksuje czego efektem są cykle fotografii, filmy dokumentalne i opracowania multimedialne ze wspólnym mianownikiem – „podróż przez życie".

Dorota Piwka

KROŚNIEŃSKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA

Czy krośnianie czytają?

Od wielu lat poziom czytelnictwa w Krośnie utrzymuje się na wysokim poziomie, znacznie przekraczając średnie ogólnopolskie i podobnie było w 2015 roku. KBP zarejestrowała w wypożyczalniach Biblioteki Głównej i filii w sumie 16440 czytelników – co w stosunku do liczby mieszkańców daje wynik 35 % (średnia dla Polski to ok. 17 %). Osoby te odwiedziły wypożyczalnie 134.201 razy i wypożyczyły na zewnątrz 296.155 jednostek różnego typu materiałów, m.in. książek, czasopism, wydawnictw multimedialnych, map. Czytelnie w tym czasie odwiedziło 38.764 osoby, korzystając na miejscu z 96.620 tytułów wydawnictw zwartych i ciągłych, a udzielono im 37289 informacji.

Osiągane wyniki wskazują, że codziennie placówki KBP (Biblioteka Główna

fot. archiwum biblioteki

przy ul. Wojska Polskiego 41, w tym Wypożyczalnia, Czytelnia, Dział Informacyjno-Regionalny, Oddział dla Dzieci i Czytelnia Internetowa oraz siedem filii na terenie miasta) odwiedzane są przez około 700 użytkowników, codziennie udostępnia się im przeciętnie 1.517 jednostek zbiorów.

Decydującym czynnikiem wpływającym na liczbę osób korzystających ze zbiorów biblioteki jest na pewno systematyczny dostęp do nowości wydawniczych. Tylko w 2015 r. do zbiorów zakupiono 5523 wol. nowych książek. i choć nie jest to wielkość zakupów, która pozwoliłaby zaspokoić wszystkie oczekiwania użytkowników biblioteki – to na pewno w gromadzonych od blisko 70 lat zbiorach, każdy znajdzie coś interesującego. W sumie biblioteka oferuje swoim czytelnikom księgozbiór liczący 274.437 woluminów, ponad 45.000 jednostek zbiorów specjalnych, 150 tytułów czasopism bieżących i bezpłatny dostęp do Internetu, a w Bibliotece Gł. również do Wi-Fi.

Od ubiegłego roku KBP zapewnia także użytkownikom dostęp najnowszych publikacji w wersji elektronicznej, m.in. poprzez platformę IBUK Libra – to pierwsza w Polsce czytelnia online, w której znajduje się zarówno literatura popularnonaukowa, naukowa, jak beletrystyczna. Czytelnicy KBP mieli dostęp do ponad 1200 publikacji z różnych dziedzin wiedzy. Po otrzymaniu w bibliotece kodu PIN, użytkownik ma możliwość korzystania z zasobów czytelni z komputera domowego lub urządzenia mobilnego.

Bezpłatnie w Czytelni Głównej KBP można również korzystać z zasobów elektronicznego systemu Academica. To serwis udostępniający ponad 1391 tys. publikacji cyfrowych z zasobów Biblioteki Narodowej, w tym współczesne książki i czasopisma naukowe ze wszystkich dziedzin wiedzy.

Systematycznie powiększane są także zasoby Krośnieńskiej Biblioteki Cyfrowej – www.kbc.krosno.pl, liczącej obecnie 4860 publikacji oraz Krośnieńskiej Bazy Informacji Regionalnej – www.kbir.krosno.pl. Krośnieńska Biblioteka w odpowiedzi na zmiany zachodzące w otoczeniu i konieczność prowadzenia komunikacji elektronicznej z rzeczywistymi i potencjalnymi użytkownikami promuje również swoją ofertę i zasoby, oprócz strony domowej - www.kbp.krosno.pl, także na portalach społecznościowych – Facebook-u, Instagramie, Twitterze. Systematycznie przesyła do swoich subskrybentów także Newsletter, informując o bieżących wydarzeniach.

Choć liczba osób odwiedzających placówki KBP wydaje się być całkiem wysoka w porównaniu z innymi bibliotekami, to na pewno nie jest to wynik który można uznać za w pełni satysfakcjonujący. Dlatego przez cały rok, obok podstawowych działań związanych z udostępnianiem zbiorów, KBP podejmuje szereg działań o charakterze kulturalno-edukacyjnym, które mają zachęcać do korzystania ze zbiorów i oferty biblioteki.

Za podejmowane inicjatywy Krośnieńska Biblioteka jest doceniana i często nagradzana, co stanowi dodatkową motywację do szukania wciąż nowych pomysłów na zachęcanie do czytania.

Monika Machowicz

III KROŚNIEŃSKI TURNIEJ JEDNEGO WIERSZA

W konkursie mogą wziąć udział uczniowie gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych z Krosna i powiatu krośnieńskiego. Warunkiem uczestnictwa w konkursie jest nadesłanie 1 wiersza własnego autorstwa, nigdzie dotąd niepublikowanego, ani nienagradzanego w innych konkursach, w formie wydruku komputerowego w 3 egzemplarzach, podpisanego imieniem i nazwiskiem autora. Utwór należy przesłać pocztą lub dostarczyć osobiście do siedziby organizatora: Krośnieńska Biblioteka Publiczna, 38-400 Krosno, ul. Wojska Polskiego 41, **do 4 marca 2016 r.** z dopiskiem „Turniej Jednego Wiersza". Organizator wybierze ok. 20 utworów w każdej grupie wiekowej. Warunkiem udziału wiersza w Turnieju jest jego odczytanie podczas imprezy finałowej 21 marca 2016 r. w Światowym Dniu Poezji o 10:00 w Czytelni Głównej KBP. Regulamin konkursu i karta uczestnictwa znajdują się na stronie www.kbp.krosno.pl/ Aktualności. Finałowi konkursu towarzyszyć będzie spotkanie autorskie krakowskiego poety Wojciecha Bonowicza.

MIĘDZYNARODWY KONKURS PLASTYCZNY „NASI SĄSIEDZI ZWIERZAKI DUŻE I MAŁE"

Konkurs realizowany w ramach współpracy transgranicznej pomiędzy miastami Vranov nad Topl'ou i Rzeszowem, skierowany jest do dzieci i młodzież z woj. podkarpackiego i kraju preszowskiego (Słowacja). Każda szkoła/placówka może przekazać na konkurs do 10 prac, które oceniane bedąw 3 kat. wiekowych: 7-10 lat, 11-14 lat, kat. 15-18 lat . Uczestnik przesyła jedną pracę w dowolnej technice płaskiej (malarstwo, rysunek, grafika, tkanina artystyczna, kolaż). Praca ma przedstawiać wyobrażenie autora dotyczące ulubionego, dowolnego zwierzęcia, zarówno domowego, dzikiego czy ginącego gatunku. Prace wraz z kartą zgłoszenia należy przesłać lub przekazać **do 8 marca 2016 r**. na adres organizatora: Młodzieżowy Dom Kultury ul. Osmeckiego 51, 35 - 506 Rzeszów z dopiskiem „Nasi sąsiedzi". Informacje na stronie www.mdk-rzeszow.art.pl. mdk.rzeszow@erzeszow.pl, tel./fax +48 17 748 38 91

XIV FESTIWAL PIOSENKI EUROPEJSKIEJ

Cele Festiwalu: popularyzacja języków obcych i najbardziej wartościowych treści muzycznych i literackich, popularyzacja oraz promowanie twórczości artystycznej, promocja Unii Europejskiej. Festiwal adresowany jest do solistów w wieku 14 - 25 lat, wykonujących muzykę w jednym z niżej podanych języków krajów Unii Europejskiej: angielski, niemiecki, francuski, włoski, hiszpański. Festiwal odbędzie się w dniach 5-6 kwietnia (przesłuchania) i 12 kwietnia 2016 r. (koncert laureatów, ogłoszenie wyników i wręczenie nagród). zgłoszenia do udziału w XIV Festiwalu Piosenki Europejskiej przyjmowane są **do 18 marca 2016 r.** pod adresem: Dom Kultury w Rybniku - Chwałowicach, 44-206 Rybnik, ul. 1 Maja 91B, tel. 32433 18 52 fax 32 42 16 222 w. 40, e-mail: biuro@dkchwalowice.pl. Regulamin i karta zgłoszenia do udziału w Festiwalu dostępne na stronie

XXIII OGÓLNOPOLSKI OTWARTY FESTIWAL TEATRÓW AMATORSKICH ODEON

Festiwal ma charakter otwarty i konkursowy. Jest składową Ogólnopolskich Otwartych Spotkań Teatralnych „Wiosna w Teatrze" 8 -13 kwietnia 2016. Celem Festiwalu: prezentacja dorobku artystycznego teatrów amatorskich, promocja twórczości teatralnej, wymiana doświadczeń, szukanie nowych form pracy teatralnej. Do części konkursowej mogą być zgłaszane spektakle teatralne amatorskich zespołów, których członkowie ukończyli 18 rok życia. Regulamin dopuszcza udział zespołów, których członkowie są studentami szkół teatralnych. Podstawą zgłoszenia na Festiwal jest nadesłanie karty zgłoszenia oraz nagrania DVD ze spektaklem **do 18 marca 2016 r.** na adres: Centrum Kultury i Wypoczynku w Andrychowie ul. Starowiejska 22 b, 34-120 Andrychów z dopiskiem „Odeon" lub drogą mailową: aneta.stuglik@kultura.andrychow.eu. Regulamin i karta zgłoszenia na stronie Festiwalu: www.kultura.andrychow.eu/wiosna/odeon

VI OGÓLNOPOLSKI KONKURS PLASTYCZNO – FOTOGRAFICZNY POLSKIE SZLAKI WODNE

Adresatami konkursu są amatorzy pracujący indywidualnie lub reprezentujący placówki kulturalne i oświatowe. Warunkiem uczestnictwa jest: nieukończenie 22 roku życia, samodzielne wykonanie prac zgodnych tematyką konkursu, a przedstawiających np. krajobrazy morskie i dorzeczy rzek, obiekty architektoniczne, obiekty pływające w kontekście krajobrazu, ekosystemy morskie i dorzeczy rzek, ludzi i zbiorowiska ludzkie związane ze środowiskiem wodnym, środowisko wodne, baśnie i legendy rzek, jezior i Bałtyku. Konkurs organizowany jest w dwóch kategoriach: malarstwo i grafika warsztatowa, fotografia. Akceptowane będą prace czarno-białe i kolorowe w dowolnej technice fotograficznej w postaci odbitek w technice klasycznej lub drukowane na papierze fotograficznym, w formacie od 18x24 cm do 30x40 cm. Prace należy nadsyłać do **22 kwietnia 2016 r.** na adres organizatora: Zespół „Centrum Edukacji Kulturalnej Dzieci i Młodzieży", ul. Kołłątaja 20, 50- 007 Wrocław, www.mdk.wroclw.pl

C R O S C E N A
Krośnieńska Scena Kultury
Wydawca: Regionalne Centrum Kultur Pogranicza
38-400 Krosno, ul. Kolejowa 1,
tel. 13 432 18 98, 13 432 09 97
e-mail: croscena@rckp.krosno.pl
www.rckp.krosno.pl

Redakcja: **Anna Bryła, Wacław Turek**
Skład komputerowy: Krzysztof Zygarowicz
Druk: Hedom, Krosno, tel. 13 432 02 02
Nakład: 500 egz.
Croscena w wersji internetowej dostępna na stronie www.rckp.krosno.pl w zakładce Croscena
ISSN 1731-0296

Redakcja zastrzega sobie prawo doboru materiałów oraz dokonywania w nich niezbędnych zmian i skrótów.

XXXVIII KROŚNIEŃSKIE SPOTKANIA TEATRALNE

EDYCJA WIOSENNA
8 - 19 III 2016

REGIONALNE
CENTRUM
KULTUR
POGRANICZA
W KROŚNIE
UL. KOLEJOWA 1

KROSNO regionalne centrum kultur pogranicza
WWW.RCKP.KROSNO.PL

8 III GODZ. 16.30 i 19.30
TESTOSTERON

TEATR BAGATELA, KRAKÓW
Bilet 70 zł, ulgowy 60 zł, balkon 55 zł

14 III GODZ. 19.00
LILKA, CUD MIŁOŚCI

AGENCJA ARTYSTYCZNA CDN,
PREMIERA W WARSZAWIE - TEATR POLSK
Bilet 90 zł, ulgowy 80 zł, balkon 75 zł

19 III GODZ. 19.00
KANDYD CZYLI OPTYMIZM

TEATR GROTESKA, KRAKÓW
Bilet 80 zł, ulgowy 70 zł, balkon 65 zł

KST DLA MŁODEGO WIDZA

13 III GODZ. 16.00
POWRÓT KRASNOLUDKÓW

TEATR im. LUDWIKA SOLSKIEGO, TARNÓW
SPEKTAKL RODZINNY
Bilet rodzinny:
65 zł dla 5 osób
56 zł dla 4 osób
48 zł dla 3 osób
36 zł dla 2 osób
Bilet normalny 20 zł

Kasa biletowa RCKP czynna:
poniedziałek - piątek 10:00 - 13:00 oraz 14:30 - 17:30
sobota 10:00 - 14:00, a także godzinę przed wydarzeniem
tel. 13 43 218 98 w. 159, sprzedaz.imprez@rckp.krosno.pl

BILETY W SPRZEDAŻY OD 25 STYCZNIA 2016 W KASIE RCKP
38 - 400 KROSNO, UL. KOLEJOWA 1

Maski KST wykonało i ufundowało Glass Studio Habrat
Kwiaty dla artystów ufundowała Hurtownia Kwiatów Ciętych „Kwiaty Krosno"

Glass Studio Habrat

GALERIA JEDNEGO ZDJĘCIA

Stanisław Materniak